

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва
Кафедра технологій дрібного тваринництва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти

магістр

на тему: «**Оптимізація технології виробництва гусячих яєць в умовах Миргородського приватного орендного сільськогосподарського інкубаторно-птахівничого підприємства**»

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Технологія
виробництва і переробки продукції тваринництва
спеціальності 204 Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва
ступеня вищої освіти магістр
групи 204ТВППТмд 22
Музичин Д.Д.
Керівник: Світлана Усенко
Рецензент: Олена Мироненко

Полтава – 2021 року

ЗМІСТ

Стор.

Вступ.....	4
Розділ 1. Огляд літератури.....	7
1.1. Стан та перспективи розвитку гусівництва в птахівничій галузі Україні.....	7
1.2. Технологія вирощування гусей на м'ясо.....	11
1.3. Утримання батьківського стада гусей.....	15
Розділ 2. Матеріал і методи	20
2.1. Місце та об'єкт досліджень.....	20
2.2. Методика виконання роботи.....	21
Розділ 3. Результати власних досліджень.....	23
3.1. Коротка характеристика підприємства.....	23
3.2. Технологія вирощування гусей великої сірої породи в умовах Миргородського приватного орендного інкубаторно-птахівничого підприємства.....	29
3.2.1. Технологія утримання та годівлі батьківського стада гусей породи велика сіра	29
3.2.2. Збір та інкубація гусячих яєць.....	35
3.2.3. Технологія вирощування молодняка гусей породи велика сіра	42
3.2.4. Технологія годівлі молодняка гусей великої сірої породи.....	49
3.2.5. Економічна ефективність вирощування гусей	52
Висновки.....	55
Пропозиції.....	56
Список інформаційних джерел.....	57

Перелік умовних скорочень:

МППП	Миргородське підприємство	приватне	інкубаторно-птахівниче
млн. т	мільйонів тон		
в т.ч.	в тому числі		
г	грам		
га	гектарів		
гол.	голів		
гол/м ²	голів на 1 квадратний метр		
грн.	гривень		
ін.	інші		
кг	кілограм		
конц.	концентрованих		
корм. од.	кормових одиниць		
м	метрів		
міс.	місяців		
мм	міліметрів		
обл.	область		
р.	рік		
рис.	рисунок		
с/г	сільськогосподарських		
см	сантиметрів		
табл.	таблиця		
тис.	тисяч		
ц	центнер		
ц.к.од.	центнерів кормових одиниць		
шт.	штук		

ВСТУП

Нестача в організмі людей білків тваринного походження зумовлює загальне послаблення імунітету. Тому актуальним, оптимальним та вигідним варіантом виробництва м'яса є утримання найрентабельнішої птиці — гусей. Саме вони здатні «запропонувати» нам чималий перелік продукції — яйця, м'ясо, гусячий жир, пух, пір'я. Для розведення гусей дорогі зернові корми потрібні лише під час вирощування молодняку та навесні, адже основною їжею гусей є зелені соковиті корми.

Але останнім часом птахівництво, у тому числі і гусівництво, стало збитковим, а тому і економічно недоцільним. Такий занедбаний стан галузі птахівництва не може бути виправданим навіть при тих труднощах, які мають місце в економіці країни. Неминуче відновлення галузі тваринництва було б доцільним розпочинати саме з птахівництва, так як воно є найбільш швидкостиглим і економічно досить чутливим. Свою нішу повинно зайняти і гусівництво, як одна із найдавніших і традиційних галузей українського селянства. Але його розвиток має відбуватися на ринкових засадах, притаманних більшості розвинутих країн світу [31].

Подальший розвиток гусівництва та його рентабельність залежать від генетичного прогресу за такими напрямками: підвищення інтенсивності росту гусенят і скорочення строків їх вирощування; удосконалення м'ясних форм від розвитку яких залежить ефективність переробки тушок; зниження витрат корму на кг приросту живої маси; підвищення рівня загальної резистентності.

Гусівництво порівняно з іншими галузями птахівництва ведеться здебільшого на екстенсивній основі. Це обумовлено як особливостями відтворення птиці даного виду, так і недосконалістю технологічного обладнання, а також незначною інтенсивністю селекції в родинних стадах. При цьому гуси переважно використовуються для виробництва м'яса та

обмеженого обсягу відгодівлі на жирну печінку [34, 46, 51]. Більш повне використання традиційних і нових джерел зростання об'ємів та ефективності виробництва продукції гусівництва обумовили народногосподарське значення і актуальність теми кваліфікаційної роботи.

Останнім часом усе більшого поширення набуває виробництво органічної продукції. Саме за таких умов ФГ «Повіт Агро» (Київщина) виробляє яйця та м'ясо перепелів, ТОВ «Ясногородська страусова ферма» (Київщина) - м'ясо страусів, курей та качок [34].

Мета роботи - проаналізувати технологію вирощування гусей великої сірої породи в умовах Миргородського приватного орендного сільськогосподарського інкубаторно-птахівничого підприємства та визначити ефективність роботи господарства.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- проаналізувати сучасний стан галузі птахівництва в Україні;
- проаналізувати господарську діяльність Миргородського приватного орендного сільськогосподарського інкубаторно-птахівничого підприємства Полтавської області;
- проаналізувати технологію вирощування гусей великої сірої породи в умовах Миргородського приватного орендного сільськогосподарського інкубаторно-птахівничого підприємства;
- визначити економічну ефективність вирощування гусей породи велика сіра в умовах Миргородського приватного орендного сільськогосподарського інкубаторно-птахівничого підприємства;
- розробити пропозиції із удосконалення технології вирощування гусей.

Об'єкт досліджень – стадо гусей великої сірої породи.

Предмет дослідження – технологія вирощування гусей великої сірої породи.

Методи досліджень: зоотехнічні – показники продуктивності гусей, умови утримання і годівлі; біометричні – визначення середніх величин; економічні – ефективність виробництва.

Практичне значення дослідження. Ефективне вирощування та використання гусей породи велика сіра та одержання молодняка живою масою 4-4,5 кг можливе лише за інтенсивної технології безпасовищного вирощування гусенят на м'ясо.

Відомості про обсяг і структуру роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 60 сторінках комп'ютерного тексту, що включає такі розділи: «Вступ», «Огляд літератури», «Матеріали і методи досліджень», «Результати власних досліджень», «Висновки», «Пропозиції», «Список інформаційних джерел». Робота ілюстрована 12 таблицями, 15 рисунками. Список літератури налічує 51 джерело.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Стан та перспективи розвитку гусівництва в птахівничій галузі України

Основними факторами розвитку галузі гусівництва являється:

- технічне переоснащення;
- розширення виробничих потужностей;
- якісне покращення племінного генофонду;
- застосування сучасних підходів у менеджменті;
- державна підтримка [4, 50].

Швидка окупність вкладених коштів та коротка тривалість періоду вирощування птиці сприяли відновленню та створенню великих птахівничих підприємств. Як наслідок відбулося зростання поголів'я птиці всіх видів сільськогосподарських підприємствах (рис. 1.1., табл. 1.1.).

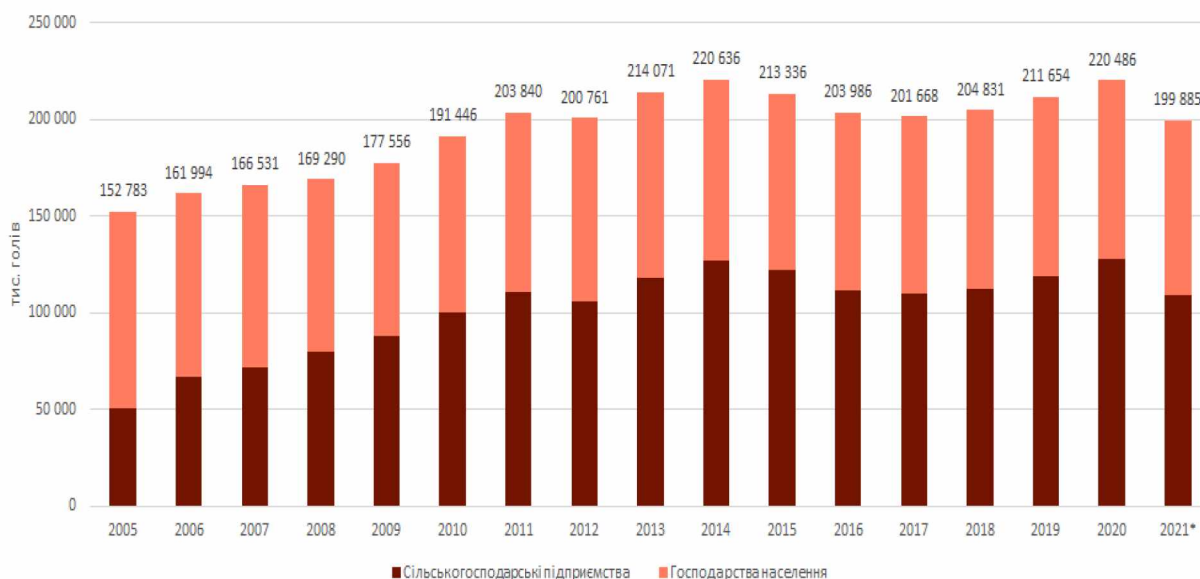

Рис. 1.1. Аналіз поголів'я птиці в Україні

Також зростання обсягів виробництва м'яса птиці обумовлене зростанням попиту з боку населення та підприємств харчової промисловості [4, 12, 14].

Таблиця 1.1.

Поголів'я птиці у всіх видах господарств за 10 років

Види господарств	Роки										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Сільсько-господарські підприємства	110561	105725	117889	127240	122078	112009	109823	112512	118813	127773	109005
Господарства населення	93279	95035	96182	93396	91258	91978	91846	92319	92841	92713	90880
Загалом	203840	200761	214071	220636	213336	203986	201668	204831	211654	220486	199885

Крім того, м'ясо птиці стало заміником для більшості споживачів м'яса інших видів тварин м'яса з огляду на те, що останніми роками відбувається суттєве скорочення пропозиції м'яса великої рогатої худоби та свиней, а відповідно зростають і ціни на них. Крім того, чимало споживачів змінило свої смаки і вподобання відносно того чи іншого м'яса на користь дієтичного м'яса птиці. Україна завдяки сприятливим агрокліматичним умовам має один з найбільших у світі потенціалів для розвитку агропромислового комплексу (АПК), як у галузі рослинництва та продуктів його переробки, так і у сфері тваринництва та виробництва м'ясопродуктів, та птахівництва. Тож слід намагатися реалізувати цей природний та людський потенціал. Знайти своє місце в світовому виробництві з залученням наукових досягнень різних напрямів [11, 27, 35].

За розподілом по видах продукції у великих підприємствах – це виробництво харчових яєць і м'яса птиці (в основному бройлерів), у господарствах середнього розміру та дрібних підприємствах – утримання та

розведення племінної птиці (індики, качки, гуси, кури комбінованих порід, перепели, страуси та ін.). Утримання таких видів птиці в господарствах населення (кури-несучки, качки, бройлери) вимагає використання концентрованих кормів разом із вологими мішанками на основі зелених та соковитих кормів. А гуси не потребують значної кількості концентрованих кормів, але їм постійно необхідна зелена маса (скошена трава або вільний випас) [2, 19, 43].

Тому вирощування гусей та продукція гусівництва вигідні населенню, бо вартість отриманої від гуся продукції повністю перекриває всі витрати. Від кожної голови можна отримати до 3,0-4,0 кг забійної маси, а також 150 г пуху. Використовуючи примусову відгодівлю можна отримувати делікатесну жирну печінку масою 350 г і вище. З'єднуючим ланцюгом між птахопідприємствами та господарствами населення можна вважати інкубаторно-птахівничі підприємства. Отримуючи інкубаційні яйця з племінних господарств інкубаторні підприємства реалізують молодняк птиці населенню [25].

Останнім часом у населення все більше користується попитом молодняк птиці підрощений у господарствах до 10-30 діб. Хоч вартість його вище ніж добового, але попит великий – такий молодняк вже сформований, більш стійкий до змін температури і умов годівлі і збереженість його набагато вища [2].

Споживання м'яса птиці у нашій країні розвивається досить швидкими темпами. Одним із джерел збільшення виробництва м'яса птиці є розведення гусей, м'ясо яких характеризується високими смаковими якостями. У м'ясі молодняку гусей міститься: води — 73 – 75 %, білка — 18 – 18,8, жиру — 5,3 – 7,3, мінеральних речовин — 1 – 1,16 %. Окрім цього гуси володіють рідкісною здатністю до забезпечення людей смачним і корисним м'ясом, давати при житті цінні пух та пір'я, не з чим незрівняну делікатесну печінку та жир, інші продукти та сировину. В гусівництві менше, ніж в інших галузях птахівництва, витрачається на одиницю продукції

кормів, зокрема, концентрованих, живої праці, більше отримують прибутку. Гуси добре пристосовані до промислової технології вирощування, основаної на інтенсивних засадах ведення галузі [22, 26].

За вмістом жиру в прирості маси двомісячні гусенята набагато переважають бройлерів та каченят. Використання збалансованих раціонів сприяє не тільки отриманню високих приростів живої маси, але й регулюванню складових частин м'яса: змінюється вміст вологи, рівень білків, хімічний склад. Вміст у м'ясі вітамінів, мінеральних речовин, амінокислот, жирних кислот та інших цінних речовин знаходиться в лінійній залежності від умов годівлі та утримання [1, 8, 13, 20, 21].

Порівняно з іншими сільськогосподарськими тваринами гусячий жир має низьку точку топлення (26 – 34°C), що є основним показником його харчової цінності. Від гусей одержують велику печінку (до 0,5 – 1,5 кг), із якої виготовляють делікатесні страви, а пух і пір'я використовують у легкій про-мисловості. Вони мають густе і щільне оперення, в результаті чого можуть переносити зниження температури до – 25 – 30°C [6, 7, 37].

У деяких країнах (Угорщина, Польща, Франція і ін.) розвинене також спеціалізоване виробництво гусячої печінки. Для цієї мети використовують гусаків ландських, тулузських, італійських, рейнських, угорських і ін., а також гібридів, що отримуються від схрещування цих порід. Специфічна технологія відгодівлі дозволяє за 3-5 тижнів збільшити масу гусака на 50-70%, печінки до 300-500 г, інколи до 1 кг [9, 24].

На спеціалізованих фермах батьківське стадо містять в пташниках на підлозі (до 2 голів на 1 м²) з використанням підстилки і на вигульних майданчиках, розташованих поряд з пташником і обладнаних канавками для купання. Молодняка вирощують в пташниках, що обігріваються, на підлозі з підстилкою, а також на сітчастих підлогах і в клітках. У літній період молодняк з 4-6-тижневого віку можна дорощувати на спеціально обладнаних відгодівельних майданчиках з навісами [18, 29].

Норми потреби гусей в комбікормах (кг на 1 голову): для дорослої птиці племінного стада 130 в рік, для ремонтного молодняка до 39-тижневого віку 70,0, для молодняка, що вирощується на м'ясо до 9-тижневого віку, 14,0. Гусаки здатні споживати також велику кількість соковитих кормів. Зразковий раціон для дорослих гусаків батьківського стада в племінний період при комбінованому годуванні (г на 1 голову в добу): зерно 150-200, макухи і шроти 15-20, зелені і соковиті корми 400-500, трав'яна мука 20-30, дріжджі кормові 7-10, мінеральні корми; у неплемінний період збільшують кількість зелених і соковитих кормів і зменшують кількість зернових [3, 10, 23].

1.2. Технологія вирощування гусей на м'ясо

У порівнянні з іншими видами птахівництва гусівництво організаційно і технологічно найбільш просте. Його можливо розвивати на існуючій матеріально – технічній базі з незначними витратами на переобладнання приміщень. Гуси невибагливі до кормів. В складі їх раціону велике місце займають зелені, соковиті та грубі корми [32, 38].

Окрім цього гуси володіють рідкісною здатністю до забезпечення людей смачним і корисним м'ясом, давати при житті цінні пух та пір'я, не з чим незрівняну делікатесну печінку та жир, інші продукти та сировину. В гусівництві менше, ніж в інших галузях птахівництва, витрачається на одиницю продукції кормів, зокрема, концентрованих, живої праці, більше отримують прибутку. Гуси добре пристосовані до промислової технології вирощування, основаної на інтенсивних засадах ведення галузі.

В останні роки до розведення гусей все більшу увагу виявляють як фермерські господарства, так і більш крупні та середні підприємства, багаточисельні приватні господарства [41, 44].

Нажаль крупнотоварним гусівництвом в Україні займається обмежена кількість господарств, у ряду з них справи йдуть добре. Причини загального занедбаного стану гусівництва сягають у минуле. У попередні роки галузі не надавалось належної уваги. Її продукція не виправдано оцінювалась низько.

Не користувалось гусівництво повагою і у середовищі наукових працівників, а економісти-аграрники взагалі надзвичайно рідко звертались до вирішення цієї проблеми [24, 33, 47].

Подальший розвиток гусівництва та його рентабельність залежать від генетичного прогресу за такими напрямками: підвищення інтенсивності росту гусенят і скорочення строків їх вирощування; удосконалення м'ясних форм від розвитку яких залежить ефективність переробки тушок; зниження витрат корму на кг приросту живої маси; підвищення рівня загальної резистентності.

В останні роки до розведення гусей все більшу увагу виявляють як фермерські господарства, так і більш крупні та середні підприємства, багаточисельні приватні господарства. Нажаль крупнотоварним гусівництвом в Україні займається обмежена кількість господарств. Причини загального занедбаного стану гусівництва сягають у минуле.

У попередні роки галузі не надавалось належної уваги. Її продукція невиправдано оцінювалась низько. Не користувалось гусівництво повагою і у середовищі наукових працівників, а економісти-аграрники взагалі надзвичайно рідко звертались до вирішення цієї проблеми. Основні причини зменшення поголів'я водоплавної птиці такі: висока вартість молодняка качок та гусей при низькій його якості; висока вартість комбікормів [15, 28].

З метою відголівлі гусей на м'ясо використовують різні способи вирощування: на підстилці, сітчатій підлозі і комбіновано (підстилка і сітчата підлога); в клітках(однорусних кліткових батареях ОГУ-12, ОГУ-18) (рис. 1.2.), а також в лагерьх і на відгодівельних майданчиках в теплий період року, куди гусей розміщують з 3-4 тижневого віку.

Рис. 1.2. Одноярусні кліткові батареї

В присадибних господарствах в теплі сонячні дні гусят з 5-7 денного віку виносять на пасовища (рис. 1.3.)

Рис. 1.3. Гусята на пасовищі

На ніч їх забирають в теплі приміщення, а з ранку все повторюється. Гусята добре фуражують на вигулах з ніжним соковитим травостоєм, а в подальшому здатні поїдати траву (різнотрав'я) в різному стані вегетації. Поїдаючи вволю осот, коноплю, кульбаби, спориш і ін. і отримуючи концентратну підгодівлю, гусята мають до 8-9 тижневого віку живу масу більше 4 кг [30, 36, 45].

Технологічні параметри вирощування розміщені в таблиці 1.2.

При використанні жолобкових поїлок в приміщенні під ними влаштовують каналізаційний жолоб шириною до 60 см, прикритий сіткою з нахилом $0,05^{\circ}$. Рівень води в поїлці підтримують поплавковим пристосом 2-2,5 см.

Щоб зменшити розсипання кормів, їх варто згодувати в гранульованому вигляді, а поїлки встановлювати від годівниць на відстані, перевищуючому 2 м.

З 2-тижневого віку гусят привчають до солярію і купальним канавкам, що значно збільшує їх ріст і розвиток.

Відгодівельні площадки влаштовують на пісчаних схилах або з твердим покриттям. Їх забезпечують годівницями, поїлками і навісами від непогоди і для створення тіні. На площадці розміром 18x200 м розміщують одночасно більше 16 тис. гусенят з 3-4 тижневого віку.

Відомо багато способів відгодівлі гусенят: одні засновуються на концентратному вирощуванні аналогічно бройлерній технології при використанні тих же комбікормів, що дозволяє досягати живої маси гусенят 4 кг за 8 тижнів, інші передбачають тривале 15-16 тижневе вирощування з однією прижиттєвою оципкою оперення в 10-11 тижневому віці. Через 5 тижнів після оципки жива маса гусят досягає 4,5-5,5 кг, а маса грудних м'язів складає 750-800 г і підшкірний прошарок жиру не менш 5 мм, після чого гусенят вбивають.

Застосовують і третій спосіб, який передбачає на завершальному етапі вирощування (після 8-10 тижневого віку) 3-5 тижневу примусову відгодівлю гусенят з метою отримання жирної печінки [5, 7, 18, 21].

Оцінюючи ці способи, слід відмітити, що в присадибних господарствах дрібним підприємцям менш за все підходить концентратний прискорений відкорм гусей. Приорітетним в виборі способу вирощування при рівних економічних умовах являється максимальне використання

біологічних особливостей гусей – їх здатності до поїдання і перетравлення рослинних об'ємистих кормів.

Гуси – єдині із сільськогосподарської птиці здатні досягти великої живої маси при малоконцентратній годівлі.

Це звичайно в першу чергу і потрібно використовувати, так як зелені корма залишаються поки що самим дешевим, а в деяких зонах - дармовим.

Особливістю такої годівлі є порядок згодовування кормів: в перший тиждень згодовують переважно концентровані корми і підгодовують зеленню, надаючи гусятам з 3-4-го дня можливість зщипувати рослини на трав'яному вигулі і забезпечуючи необмежену кількість подрібнених соковитих кормів в годівницях [20, 48].

Таблиця 1.2.

Вживання корму і динаміка живої маси гусенят важких порід

Вік, тиж	Жива маса, кг	Вживання корму, г			
		за добу		за період	
		зелений корм	концентрати	зелений корм	концентрати
1	250	20	50	140	350
2	810	100	70	700	490
3	1500	200	100	1400	700
4	2000	300	120	2100	840
5	2400	400	130	2800	910
6	3050	600	140	4200	980
7	3450	700	150	4900	1050
8	3900	900	150	6300	1050
9	4060	1000	150	7000	1050
Всього, кг				29,5	7,4

В наступні тижні весь день гусенята ортимують саму поїдаему зелень вволю, а у вечірні години їм згодовують вволю коцентрати (комбікорми або подрібнену зернову суміш). Причому згодовуваний коцентрат містить в собі 50-60% кукурудзи.

Вирощування гусенят будь яких порід в умовах, які відповідають зоотехнічним та зоогігієнічним вимогам, дасть можливість забезпечити високу продуктивність дорослих гусей [17, 39, 49].

1.3. Утримання батьківського стада гусей

Батьківське стадо гусей комплектують щорічно молодняком весняного виводу.

Яйценосність гусей залежить від структури стада. Гуси на відміну від інших видів птиці з віком збільшують яйценоскість. Тому вікова структура, яку необхідно зберігати у кожному стаді, повинна мати такий вигляд: молодки – 35%, перерярки – 33%, трьохрічки – 32%.

Розмір батьківського стада визначають в залежності від загального об'єму вирощування гусенят на м'ясо і продуктивності птиці впродовж року [7, 18, 45].

Утримують гусей у пташниках на глибокій пістилці і під час племінного сезону – невеликими групами в секціях, але не більше 50 голів в 1 секції. Приміщення на секції ділиться переносними щитами висотою 1,25 м. До посадки гусей в приміщення на підлогу насипають вапно з розрахунку 0,5-1 кг/м² площі підлоги, зверху кладуть підстилку шаром 5-7 см. По мірі забруднення підстилки додають свіжу, доводячи шари підстилочного матеріалу впродовж всього періоду утримання птиці до 30-35 см. Після нашаровування підстилки (до посадеки гусей) в приміщенні роблять повторну дезинфекцію аерозолем формаліну. Потім впродовж декількох днів гусятник залишають вільним, після чого в ньому розміщують птицю. Приблизна витрата підстилки в рік на 1 голову 35-40 кг. Приміщення забезпечують необхідною кількістю годівниць і гнізд. Кормовий фронт на 1

голову повинен складати не менш 6 см, фронт поїння – 4 см. Необхідно в приміщенні мати 1 гніздо на 2-3 самки. Ширина гнізда 0,4 м, довжина 0,6 м і висота 0,5 м, висота порожка 0,1 м.

Гусей розміщують по зоотехнічним нормам, не допускаючи переущільнення. Нормальним рахують 1,5 голови на 1м² підлоги. При скупченості проходить швидке забруднення приміщення, що здійснює негативний вплив на організм гусей і понижує їх продуктивність. Комплектування дорослого племінного стада при статевому співвідношенні 1:3-4 забезпечує добру заплінюваність яєць. Комплектування проводять за 1-1,5 місяці до початку племінного сезону, щоб дати можливість звикнути один до одного [40, 42, 48].

Гуси мають теплий пуховий покрив, який дуже добре унебезпечнює від холоду. Без шкоди для здоров'я і без зниження продуктивності вони переносять постійну температуру в пташнику – 10⁰С; тимчасові пониження температури можуть досягати – 15-20⁰С.

Однак в період племінного сезону температура в приміщенні повинна бути не нижче 5-8⁰С, інакше яйця підморожуються, а їх інкубаційні якості різко понижуються.

Незалежно від пори року гусей випускають на вигули. Температура -15⁰С небезпечна. У вітряну погоду слід утриматись від випуску гусей на вигули. Взимку перед лазами на вигулі кладуть соломку. Для попередження змішування гусей, що знаходяться в різних групах, висота перегородок між окремими вигулами повинна складати не менше 1,5 м.

Гуси вимагають значних вигульних ділянок, але, враховуючи вартість загоронок і порівняно нетривалий час племінного сезону, для гуся відводять 150-200% площі підлоги будівлі. Можна замість вигулів влаштовувати солярії із розрахунку по 1-2 м² на 1 гуся. Після закінчення кладки яєць гусей почергово групами виганяють на вигули.

Якість інкубаційних яєць у значній мірі залежить від правильної організації збору і зберігання їх до відправки в інкубаторій. В період

яйцекладки необхідно слідкувати за чистотою у гніздах. Доцільно збирати яйця частіше впродовж дня, але при цьому враховувати, що гуски несуться в основному у першій половині дня [17].

У гусей порівняно з іншою сільськогосподарською птицею статеве дозрівання настає пізніше. Молодні гуски починають нести у віці 240-320 днів. Виведені весною гуски закінчують свій ріст і формування організму в цілому осінню, однак взимку розвиток статевих залоз затримується і процес розмноження проходить наступної весни.

Час початку яйцекладки не залежить від строку виводу гусей. Гуси раннього і пізнього весняного виводів починають яйцекладку в один і той же час.

Практика показує, що з зовнішніх факторів, необхідних для переходу в стадію розмноження, важливе значення має світловий режим.

Рекомендується в перший рік яйцекладки гусей утримувати при природньому освітленні. Для більш рівномірного отримання яєць в січні – квітні їх переводять на 14-годинний світловий день з грудня, яйцекладку вони починають в січні.

Гуси другого року використання, починаючи з грудня, переводяться впродовж тижня на 14-годинний світовий день.

Підсвічування проводиться до того періоду, поки тривалість природного світлового дня не досягне 14 годин. По закінченні яйцекладки в літній період, щоб прискорити линьку, гусей двохрічок впродовж тижня переводять на прискорений 7-годинний світловий день і утримують в цьому режимі 3 тижні, потім тривалість світлового дня впродовж тижня подовжують до 14 год. В результаті дії світла гуси починають осінньо-зимовий цикл яйцекладки [17, 33].

Після цього в птичниках гусей третього року використання утримують при природньому світловому дні, що викликає їх линьку.

При збільшенні світлового дня спостерігається біологічно повноцінний весняно-літній цикл яйцекладки. Додаткове освітлення застосовують до того періоду, поки день не досягне 14 год.

Стимулювання осінньо-зимового циклу яйцекладки у трьохрічок проводять також як і у дворічок. З січня гусей четвертого року використання переродять на природне освітлення. Після закінчення весняно-літнього циклу яйцекладки їх реалізують на м'ясо.

В практиці гусівництва склалась пасовищна система утримання маточного стада гусей. Гуси на відміну від інших видів птиці значну частину часу проводять на пасовищах. Особливістю гусей є їх здатність споживати більшу кількість зелених кормів. Дорослі гуси впродовж дня з'їдають 2-4 кг зеленого корму. Така кількість зелені задовольняє їх потребу в необхідних поживних речовинах і вітамінах. Для випасу використовують заливні і суходільні луга, стерню, ділянки, засіяні травою, і інші угіддя. Для гусей необхідні великі випаси. Кількість підкормки контролюють по змінах живої маси птиці. Для цього група гусей в кількості 20-50 голів щотижнево зважують.

Для більш повного використання зелених кормів використовують загонну систему випасу. Основа правильного випасу – вчасний перегон птиці з одної ділянки на іншу. За сприятливих кліматичних умов, що сприяють відростанню трави, кожна ділянка може бути використана 2-3 і більше раз впродовж року.

Гусей, що утримуються на полях і луках. Забезпечують водою вволю. Утримання гусей на водоймах здійснює позитивний вплив на загальний стан їх організму і захищає від захворювань. На 1 га площі утримують 100-125 голів дорослих гусей. Найбільш придатні для гусей проточні водоймиз гарною рослинністю по берегам. Однак надання гусям в племінний період вигулу не являється вирішальним фактором підвищення яйценосності і заплідненості яєць. Це підтверджується багатьма дослідженнями і практикою

гусівничих господарств. За відсутності водойми на вигулах влаштовують купальні канали, а воду в поїлках змінюють 2-3 рази в день [41, 45].

При пасовищному утриманні гуси, як правило, в нічний час знаходяться в переносних загонах і під навісами або в інших пристосованих приміщеннях, захищаючих їх вночі від атмосферних опадів і хижаків. Для загону вибирають суху ділянку з незначним нахилом до півдня, розташований від пасовища на відстані не більше 1-2 км [9, 16, 18].

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ

2.1. Місце та об'єкт досліджень

Дослідження проводились на Миргородському приватному орендному інкубаторно-птахівничому підприємстві, яке утворене на базі інкубаторно-птахівничого підприємства. На підприємстві вирощують та утримують батьківське стадо гусей породи великі сірі.

Характеристика породи гусей велика сіра. Гуси породи великі сірі (рис. 2.1.), виведені одночасно в ІП НААН і радгоспі "Арженка" Тамбовської області в 40—50 роках ХХ століття. Птиця цієї породи розповсюджена в Харківській, Київській, Донецькій, Луганській, Дніпропетровській, Полтавській, Запорізькій, Хмельницькій, Черкаській, Закарпатській, Херсонській областях і в Автономній Республіці Крим.

Рис. 2.1. Гуси породи велика сіра

Поголів'я налічує понад 850 тис. чистопородної птиці. В Україні ця порода гусей одна з найрозповсюджених поряд з рейнськими, кубанськими, італійськими, тулузькими, роменськими. Автори породи невідомі.

У гусей цієї породи масивна середніх розмірів голова з коротким помаранчевого кольору дзьобом з рожевим кінчиком; шия середньої довжини, дещо потовщена до основи; тулуб широкий, глибокий; на животі часто зустрічаються дві шкірні складки; ноги середньої довжини червоного кольору; голова, верхня частина шиї і спина темно-сірого кольору; груди світло-сірі, живіт білий.

Великі сірі гуси відносяться до важкого типу гусей м'ясного напрямку продуктивності. Відтворювальна здатність: середня заплідненість яєць — 90—92%; середня виводимість яєць — 76—88%; середній вивід гусенят — 66—70%.

Порода створювалася методом відтворювального схрещування роменських гусей з тулузькими, наступним добором та підбором помісей

великої живої маси з високою яйценесучістю і добрими м'ясними якостями. Основні показники продуктивності: несучість за рік яйцекладки — 60 штук; маса яєць — 175 г; жива маса у 52-тижневому віці: самців — 6—7 і самок 5,5—6,3 кг; збереженість дорослої птиці — 97—99%. Рекордні показники продуктивності: несучість за рік яйцекладки — 85 шт.; маса яєць у 52 тижні — 220 г; жива маса у 52-тижневому віці: самців — 9,5 і самок — 9,1 кг.

2.2. Методика виконання роботи

Аналіз технології вирощування гусей великої сірої породи проводився у Миргородському приватному орендному інкубаторно-птахівничому підприємстві. Гуси знаходились в чотирьох корпусах, біля кожного корпусу вигульний майданчик.

До складу звітних документів, які використовувалися під час вивчення технології та ефективності вирощування гусенят входили: звітні відомості з утримання батьківського стада та вирощування молодняка.

Методикою проведення дослідження передбачалося вивчення:

- типу приміщення та його обладнання;
- системи утримання;
- щільності посадки молодняка;
- показники мікроклімату приміщення: вологості, температури, освітленості.

Для одержання даних використовувалися зоотехнічні, аналітичні методи. Основні-описовий та спостереження.

Критерієм оцінки ефективності технологічної схеми утримання та вирощування гусей в господарстві вважали такі показники :

- жива маса молодняка;
- жива маса дорослого поголів'я;
- збереженість птиці.

Економічні показники вираховували для характеристики ефективності вирощування гусей в умовах конкретного господарства.

Вихідними формами для написання кваліфікаційної роботи стали зібрані в господарстві матеріали з вирощування та утримання гусей великої сірої породи, а також звітна документація по результатам роботи гусеферми за 2018-2020 роки.

РОЗДІЛ 3

РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Коротка характеристика підприємства

Миргородське приватне орендне сільськогосподарське інкубаторно-птахівниче підприємство утворене на базі інкубаторно-птахівничого підприємства (рис. 3.1, 3.2). Керівник господарства Безлунний Іван Михайлович.

Рис. 3.1. Територія підприємства

Підприємство має відокремлене майно, самостійний баланс, круглу печатку зі своїм найменуванням, штамп, фірмовий бланк, товарний знак. Середньооблікова чисельність працівників за 2020 р. становить 43 особи, у тому числі: в рослинництві — 2, у тваринництві — 41. У господарстві налічується 5 тракторів, 5 автомобілів, 3 зернових комбайни.

Рис. 3.2. Вигульні майданчики батьківського стада гусей

Основним завданням підприємства являється одержання молодняка курей, гусей і качок та реалізація його населенню.

З метою отримання гусячих яєць уже п'ять років утримується власне поголів'я великої сірої породи гусей у чотирьох виробничих приміщеннях. Також проводиться продаж гусей батьківського стада, яких уже не використовують для одержання яєць. Показники ефективності роботи підприємства представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Виробництво і реалізація сільськогосподарської продукції на підприємстві

	Виробництво продукції			Реалізація продукції (робіт, послуг)			
	зібрана площа, га	вироблено продукції, ц	виробнича собівартість, тис. грн.	у фізичній масі, ц	виробнича собівартість, тис. грн.	повна собівартість, тис. грн.	чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.
Продукція рослинництва, всього	—	—	456,1	—	56,7	65,5	65,9
у тому числі: зернові та зернобобові	304	8762	438,2	1118	56,7	65,5	65,9
з них: пшениця озима	140	2757	137,9	—	—	—	—
жито	20	454	22,7	420	21,7	21,9	17,5
ячмінь ярий	100	3984	199,2	—	—	—	—
овес	44	1567	78,4	—	—	—	—
просо	—	—	—	698	35	43,6	48,4
Продукція тваринництва — всього	—	—	2649,8	—	2441,1	2818,7	3078,9
у тому числі вирощування (в живій масі) птиці	—	170	244,2	87	67,1	77,5	74,7
інша продукція тваринництва	—	—	2405,6	—	2374	2741,2	3004,2

В таблиці 3.2 представлено структуру витрат на виробництво продукції тваринництва на Миргородське приватне орендне сільськогосподарське інкубаторно-птахівниче підприємство.

Таблиця 3.2

Витрати на виробництво продукції тваринництва

Елементи витрат	2020 р.	
	тис. грн.	%
Витрати на оплату праці	771,8	23,7
Відрахування на соціальні заходи	229,7	7,1
Матеріальні витрати, які увійшли в собівартість продукції, у тому числі:	1917,9	58,9
корми — всього	695,4	21,4
з них корми покупні	135,4	4,2
інша продукція сільського господарства (гній, підстилка, яйця для інкубації)	816,3	25,1
нафтопродукти	9,5	0,3
електроенергія	80,5	2,5
паливо	37,8	1,2
запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту	241,1	7,4
оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями, та інші матеріальні витрати	37,3	1,1
Амортизація основних засобів	330,9	10,2
Інші витрати, включаючи плату за оренду	4,5	0,1
Усього витрат	3254,8	100

Як видно з даних таблиці, найбільший відсоток у витратах займають корми та витрати на закупівлю яєць для інкубування. Зменшення цих витрат дасть можливість знизити собівартість виробленої продукції та підвищити ефективність виробництва.

На підприємстві планують розширити виробництво, провести модернізацію приміщень та обладнання, забезпечити перепідготовку кадрів у світі сучасних технологічних та комп'ютерних інновацій.

Підприємство має відокремлене майно, самостійний баланс, круглу печатку зі своїм найменуванням, штамп, фірмовий бланк, товарний знак. Середньооблікова чисельність працівників за 2020 р. становить 43 особи.

Таблиця 3.3

Показники ефективності інкубування яєць за 2018—2020 рр.

Показники	Роки			2020 до 2019, %
	2018	2019	2020	
Валове виробництво яєць, тис. шт.	270	207	277	+25,3
Несучість, шт.	39,8	39,5	37,8	-4,5
Закладено яєць на інкубацію, тис. шт., в т. ч.:				
куряті	45	60	77	+22,1
качині	32,5	10	3	-233,3
гусяті	90	87	102	+14,7
Виведено молодняку, тис. гол., в т. ч.:				
курчата	31	41	57	+28,1
каченята	23	7,5	2,1	-257,1
гусята	68	65	76	+14,5
Вивід, %:				
кури	68,9	68,3	74	+5,7
качки	70,8	75	70	-5
гуси	76,4	75,5	76,0	—

Головною метою діяльності є задоволення суспільних потреб в роботах та послугах, відповідно до видів діяльності та задоволення на основі одержаного прибутку соціальних та економічних інтересів засновника.

Основним завданням підприємства являється одержання молодняку гусей та реалізація його населенню. З метою отримання гусячих яєць уже п'ять років утримується власне поголів'я батьківського стада великої сірої породи гусей та горьківських у чотирьох виробничих приміщеннях. Також

проводиться продаж гусей батьківського стада, яких уже не використовують для одержання яєць.

Господарство розміщене на лівобережній частині лісостепової зони. Згідно даних метеостанції клімат цієї місцевості помірно-континентальний, відмічається недостатньою кількістю зволоження, хоча середня сума опадів становить 500 мм, сума випарувань 560 мм. За основний період весняно-літньої вегетації озимих (3-5 міс.) випадає 60 мм, а основний період вегетації ярих (5-7 міс) – 175 мм атмосферних опадів. Запас вологи в землі недостатній, так як під озимі запас вологи в шарі 0-20 см в серпні рівний 15-16%, у вересні – 10-16%, а на глибині 0-50 см – 32-36%, вересні – 23-31%. Запас вологи можна відновити за рахунок снігозатримання та агротехнічних заходів обробітку ґрунту. Самим холодним місяцем є січень із середньою багаторічною температурою 12°C. Але від цієї температури, згідно агрокліматичного довідника, спостерігається значні відхилення. Часто в зимові місяці температура підвищується до +2,7-3,9°C. Такі температури приводять до відлиг та розтавання снігу, а часто в цей період ідуть дощі. Верхній шар ґрунту розтає, перезволожується, в результаті чого при подальших зниженнях температури утворюється кірка, яка пошкоджує посіви. Крім цього, не прикриті снігом посіви озимих та багаторічних трав під час великих морозів вимерзають.

Найбільш теплий місяць липень з середньою температурою + 24°C. Сума температур за теплий період рівна 27°C. Невелика кількість опадів у весняно-літній період обумовлюють необхідність в самі короткі строки проводити закриття вологи, посів ранніх культур з застосуванням усіх заходів агротехніки, направлених на збереження вологи в ґрунті в осінній період. Дослідження проводились на породі гусей велика сіра.

3.2. Технологія вирощування гусей великої сірої породи у Миргородському приватному орендному інкубаторно-птахівничому підприємстві

Технологія вирощування гусей включає наступні етапи: утримання батьківського стада гусей та виробництво інкубаційних яєць; інкубація гусячих яєць; вирощування молодняка.

3.2.1. Технологія утримання та годівлі батьківського стада гусей породи велика сіра

Для цілорічного виробництва інкубаційних яєць батьківське стадо гусей в Миргородському приватному орендному інкубаторно-птахівничому підприємстві комплектують 2 рази: перший – ремонтним молодняком травневого виводу, другий-вересневого і використовують линяння. Період линяння триває 60 діб, другий період несучості триває 3-3,5 міс. На підприємстві гусок утримують 3-5 років, у зв'язку з тим, що гуси збільшувати з віком яєчну продуктивність. Батьківське стадо комплектують з урахуванням 30-40% щорічного ремонту відібраним, життєздатним ремонтним молодняком. Так доля молодих гусок в батьківському стаді - 30%, переярок – 35%, 3-річних -20%, а 4-річних-15%.

Самців і самок утримують разом при природному паруванні, статеве співвідношення 1:4 (рис. 3.3.). Використовують гусаків – плідників з 8 місяців до 3-4 років.

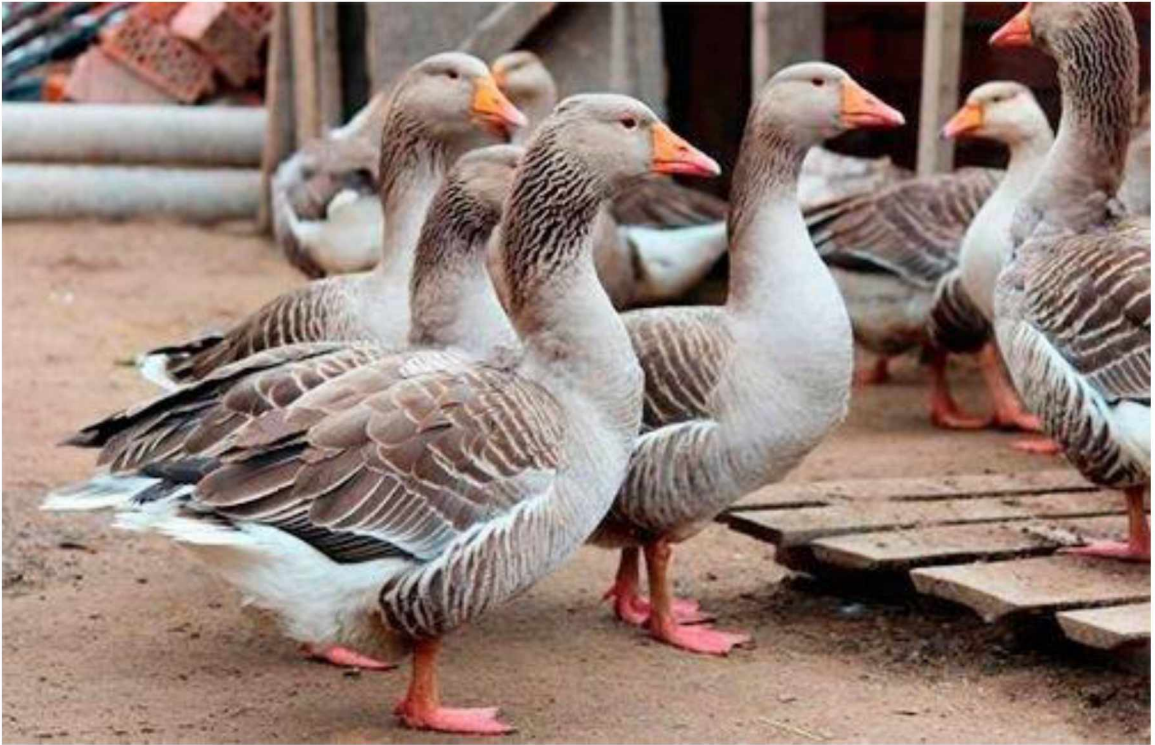

Рис. 3.3. Гуски батьківського стада породи великі сірі

Утримують гусей на глибокій підстилці з використанням вільних вигулів. На самопочуття та здоров'я гусей впливає підстилка, стан якої залежить від температури та вологості повітря. У якості підстилки використовують солому. На одну голову дорослої птиці на рік необхідно заготовляють до 40 кг підстилкового матеріалу.

При утримуванні гусей на сирій підстилці їх пір'я забруднюється, стає скуйовдженим і погано зберігає тепло. У зв'язку з цим погіршується продуктивне використання корму, знижується стійкість організму, гуси можуть захворіти на простудні захворювання. З початком холодів, перед закладанням глибокої підстилки, суху підлогу посипають гашеним вапном з розрахунку 0,5-1 кг на 1 м² площі, а потім формують підстилку на висоту 4-5 см. По мірі забруднення підстилки додають шари свіжого підстилкового матеріалу.

Щоб гусячий гній (підстилку, послід) можна було використовувати як добриво, під час утримання птиці на глибоку підстилку періодично

підсипати простий або подвійний суперфосфат. Підсипку добрива у вигляді порошку здійснюють один раз на тиждень: простого суперфосфату – 400 г, а подвійного – 200 г на 1 м² площі підлоги гусятника. Крім збагачення підстилки мінеральними речовинами, суперфосфат добре підсушує занадто зволожену підстилку та запобігає виділенню з неї великої кількості аміаку.

Гуси мають теплий пуховий покрив, що дуже добре вберігає їх від холоду. Вони переносять температуру у пташнику до -10° С, тимчасові зниження її при цьому можуть сягати -25° С. Однак низькі температури, особливо у племінний сезон, знижують несучість гусей, тому стіни у приміщенні ретельно припасовані, промазані, щоб у гусятнику було тепло і температура не падала нижче 4-5°С морозу. За температури нижче -4°С знесені яйця можуть підмерзнути і вони стають непридатними для інкубації.

В пташнику для утримання батьківського стада сформовані секції з розрахунку на 120 голів, щільність посадки 1,5-2 гол/м². Гнізда розміщені вздовж поперечних перегородок секцій з розрахунку одне гніздо на 3-4 самки. Гнізда всановлюють за 3-4 тижні до початку яйцекладки. Розміри гнізд: ширина - 40см, довжина -60 см, висота поріжка – 10см. Годують гусей з бункерних годівниць, фронт годівлі – 4 см /гол при сухому типі годівлі і 10см/гол - при годівлі вологими мішанками. У холодний період року температуру повітря в гусятнику підтримують на рівні +14°С при відносній вологості повітря 70-80 %.

Оптимальна швидкість руху повітря в пташниках в холодний період року – 0,2-0,8 м /с, у теплий період року – 0,3-1,2 м /с.

Під час яйцекладки тривалість світлового дня підтримують на рівні 13 годин на добу. За природного освітлення для забезпечення достатнього світла в приміщенні пропорція між вікнами і площею підлоги становить 1:10. У разі похмурої погоди або в дощові дні використовують додаткове електричне освітлення. З обох сторін пташника зроблені вигульні майданчики площею, яка у 1,5 рази перевищує площу пташника, 2/3 площі

мають тверде покриття (рис. 3.4.). По закінченні несучості, тобто у непродуктивний період, який триває 6-8 місяців, гусей годують з максимальним використанням пасовищ до глибокої осені.

Склад раціону при годівлі гусей залежить від їх продуктивності, пори року і наявності кормів в господарстві. Особливу увагу годівлі птиці приділяють в передплемінний і племінний періоди. Склад раціону для годівлі гусей залежить від їх продуктивності, пори року і наявності кормів в господарстві.

Рис. 3.4. Сірі гуси на вигульовому майданчику

Із заводських комбікормів гусакам в продуктивний період згодовують комбікорм, в якому міститься 16-17% протеїну. Норми годівлі дорослих гусей різні у продуктивний і непродуктивний період.

В таблиці 3.4 представлено рецепти комбікормів для гусей батьківського стада в продуктивний і непродуктивний період.

Під час інкубаційного періоду гусей годують не менше ніж 3 рази в день: вранці і ввечері дають повноцінний комбікорм, а ввечері- зерно. Крім того птиці згодовують доброякісне сіно та соковиті корми. По закінченні яйцекладки, тобто у непродуктивний період, який триває 6-7 місяців, гусей годують з максимальним використанням пасовищ до глибокої осені.

Враховуючи особливість гусей споживати корм не тільки вдень, а й рано вранці, до сходу сонця, і пізно ввечері, його залишають у годівницях на ніч. Гуси добре засвоюють поживні речовини зелених, соковитих та грубих кормів, за рахунок яких задовольняють свої потреби.

Таблиця 3.4

Рецепти комбікормів для ремонтного молодняку та дорослих гусей, %

Компонент	Гуси дорослі	
	продуктивний період	непродуктивний період
Кукурудза	21,0	15,0
Пшениця	15,0	—
Овес	30,0	30,0
Ячмінь	-	19,7
Ячмінь без плівок	-	-
Горох	5,0	-
Висівки пшеничні	-	10,0
Шрот соняшниковий	7,7	4,0
Дріжджі кормові	3,0	3,0
Рибне борошно	3,0	1,0
М'ясо-кісткове борошно	5,0	3,0
Трав'яне борошно	5,0	10,0
Крейда, вапняк, черепашка	3,5	2,0
Фосфат обезфторений	0,5	1,0
Сіль	0,3	0,3
Вітамінно-мінеральний премікс	1,0	1,0
Вмісту 100 г комбікорму, %		
Обмінної енергії, ккал	263	247
МДж	1,10	1,03
Сирого протеїну	16,6	14,6
Сирого жиру	4,0	3,9
Сирої клітковини	6,6	8,3
Кальцію	2,11	1,64

У племінний сезон особливо велику увагу приділяють годівлі самців-плідників. Заплідненість яєць значною мірою залежить від живої маси гусаків. При виснаженні їх внаслідок численних спаровувань з гусками зменшується об'єм еякулята, погіршується якість сперми. Тому при інтенсивному використанні гусаків підгодовують. Починають підгодовувати за 10-15 днів до початку збору яєць для інкубування. При добре організованому підгодовуванні жива маса самців в племінний період майже не зменшується, а заплідненість яєць підвищується на 10-22 % і більше. В якості підгодовування використовують кормову суміш такого складу (на голову на добу, г): пророслого зерна – 100, тертої моркви – 50, білкового корму тваринного походження – 10.

Процедура підгодовування наступна: гусок уранці випускають на вигул, а гусаків (їм замальовують фарбою голову чи крило) залишають у приміщенні та підгодовують. У перші дні гусаки хвилюються, погано їдять, через кілька днів звикають, самі лишаються у приміщенні, очікуючи на підгодовування. Після підгодовування їх випускають на вигул до гусок.

Щоб одержати біологічно повноцінні інкубаційні яйця від гусок, до їх раціону, додатково до зернових кормів додають значну кількість сіна. У цей період не допускають зниження живої маси гусей, оскільки при добрій вгодованості звичайно буває і висока несучість. У випадку зниження живої маси звертають увагу на якість годівлі.

Одному дорослому гусаківі згодовують у переведенні на комбікорм 400 г кормів, а за обсягом – не менше 600 г різних кормів.

На загальний стан організму гусей позитивний вплив має використання ними пасовищ. Вони здатні поїдати на день до 2-х кг зеленої маси. Дорослих гусей на пасовище випускають одразу ж після закінчення яйцекладки. На пасовищах за рахунок споживання великої кількості зелені гуси можуть повністю задовольнити свої потреби у поживних речовинах. Для більш економного витрачання кормів, після того як приберуть врожай

зернових культур, гусей можна випасати по стерні, де вони поїдатимуть зерно-падалицю. При згодовуванні зерна-падалиці в гусей швидко збільшується жива маса. Щоб гуси знаходилися на пасовищі більш тривалий час і найповніше використовували зелень та інші корми, їх постійно забезпечують водою.

Гусей батьківського стада приблизно за місяць до племінного сезону та в племінний період годують досхочу, не боячись ожиріння (забезпечують вільний доступ до кормів). По закінченні несучості, тобто у непродуктивний період, який триває 6-7 місяців, гусей годують з максимальним використанням пасовищ до глибокої осені.

3.2.2. Збір та інкубація гусячих яєць

Статевої зрілості гуски досягають у віці 10 місяців. Середня яйценесучість гусок батьківського стада в господарстві складає 30 – 35 шт., маса знесених яєць складає в середньому 180-200г. Для гусок характерна сезонна яйценесучість, яка відбувається в період з січня - лютого по травень-червень. Вона вважається високою, якщо гуска відкладає 30-40 яєць. Гуски несуться добре протягом 4-5 років.

Гуси у звичайних умовах при природній продовженості світлового дня починають відкладати яйця в кінці січня на початку лютого. З січня збільшують світловий день до чотирнадцяти годин та підтримують у приміщенні плюсову температуру, яйця від них можна одержувати вже наприкінці січня – початку лютого.

Початок яйцекладки гуски визначають за її неспокійною поведінкою. Вона часто сідає на гніздо, заривається у соломі. Гуси звичайно відкладають яйця через день (рис. 3.5.). Знесені яйця не можна залишати у гнізді при температурі повітря нижче нуля, їх треба, особливо у морозні дні, збирати частіше і зберігати у сухому, прохолодному, добре провітрюваному приміщенні при температурі 8-12°C. Для яєць несприятливою є як висока, так

і низька температура. Електричне освітлення використовують, доки природний світловий день не стане дорівнювати чотирнадцяти годинам. Після досягнення цієї тривалості дня його вимикають.

Рис. 3.5. Гуска батьківського стада в гнізді

Система комплектування батьківського стада та використання гусей, що використовується в господарстві дозволяє одержувати інкубаційні яйця протягом 10-11 місяців на рік з максимальною кількістю яєць у весняно-літній період, що дає можливість вирощувати більшу частину гусенят в літніх таборах. Місячна перерва в яйцекладці гусей використовують для проведення профілактичних заходів в пташниках.

Підготовка яєць до інкубації починається ще в пташнику з моменту збору яєць, їх упаковки, дезінфекції і тимчасового зберігання. При отриманні яєць, зборі й упаковці приймаються всі заходи до збереженню їх високої якості.

Основні чинники, що призводять до зниження якості яєць після того, як їх знесено: механічні і мікробіальне забруднення, температура, вологість. Знесене яйце практично стерильне, але після попадання в зовнішнє середовище і контакту із забрудненою підстилкою гнізда, підніжними ґратами шкаралупа забруднюється і на її поверхні накопичується різна мікрофлора. Мікрофлора накопичується не тільки на шкаралупі, але через пори проникає всередину яйця, викликаючи псування його вмісту.

Збір яєць організовують відповідно до розпорядку дня, і цьому приділяють найбільшу увагу. Робочий день в пташнику починається із збору яєць, а закінчується підготовкою гнізд (зміна і оновлення підстилки біля і в самих гніздах). Вся робота у пташнику по догляду за батьківським стадом підпорядкована головному завданню – отриманню інкубаційних яєць високої якості. Зниження якості яєць може бути через недостатню кількість і якість гнізд, а також в тому випадку, якщо птиця не привчена нестися в гніздах.

У господарстві одне гніздо розраховане на три гуски. При браку гнізд птиця часто відкладає яйця на підлозі, де відбувається їх швидке забруднення. Загальні втрати яєць від браку гнізд можуть складати до 5 % і більше.

Важливе значення має конструкція гнізда. Для гусок влаштовують одноярусні гнізда, які розміщують в ряд уздовж боків секцій, де розміщена птиця. Біля гнізд не встановлюють напувалки і годівниці, щоб забезпечити вільний доступ птиці до них і менше забруднювати підстилку. Підстилку біля гнізд періодично оновлюють.

На підприємстві привчають птицю нестися в гніздах. Привчання починають ще в період вирощування ремонтного молодняка. Для цього гнізда встановлюють наперед, ще в період переводу ремонтного молодняка в цехи несучок. Привчання молодок до гнізд сприяє такий прийом, як розміщення в них яєць-підкладок. Для цього зазвичай використовують муляжі яєць, виготовлені з крейди, гіпсу, пластмаси, дерева і інших матеріалів.

Привчають також птицю до того, щоб вона несла яйця в певний час. Цей захід проводять ще в період вирощування ремонтного молодняка шляхом нормованого режиму освітлення. Включення світла в приміщеннях звичайно приурочують на уранішній час, незадовго до початку робочого дня, щоб пташник міг вчасно зібрати яйця з гнізд, не допускаючи їх забруднення.

В ранішній час яйця з гнізд збирають якомога частіше (не рідше за один раз на годину). Збирають яйця в чисту продезінфіковану тару. Яйця із забрудненою шкаралупою збирають в окрему тару. Як тару використовують відра. Зібрані яйця заздалегідь розсортовують - відбирають непридатні для інкубації (бій, насічка, брудні, двохжовткові, дрібні).

На якість яєць впливає температура повітря в пташнику. Тривале перебування яєць в гніздах (більше 3 діб) і, особливо, при підвищеній температурі (більше 23°C) і низькій вологості (нижче 40 %) приводить їх до швидкого старіння (з таких яєць вивід молодняка знижений). Низька температура (нижче -8°C) так само небажана, як і висока, оскільки це викликає швидке старіння яєць.

Висока вологість (більше 70 %) може бути причиною зростання цвілі на шкаралупі і псування яєць, тому яйця відразу після збору з гнізда розсортовують, продезінфікують і відправляють з пташника в інкубаторій або на яйцесклад. Для доставки в інкубаторій або на яйцесклад яйця ретельно упаковують в картонні ящики з гофрованими прокладками. Як пакувальний матеріал не можна застосовувати пріле сіно, цвілеву соломку, тирсу, і т. п. Доставка яєць з пташників в лотках-прокладках без проміжних перекладань значно знижує витрати праці і вірогідність перезараження яєць при їх сортуванні операторами.

Транспортування яєць в цех інкубації проводиться при дотриманні необхідних правил. На кожен партію яєць, що доставляються в цехи інкубації, складається документ, в якому вказано, скільки, з якого пташника поступає яйце. На партію яєць, що відправляються в інші господарства

заповнюється ветеринарне свідоцтво про благополуччя господарства-постачальника.

Яйця перевозять спеціальним транспортом. Яйця транспортують на пристосованому транспорті - автофургонах, в кузові настиляють шар підстилки (солома, сіно та ін.) для запобігання бою яєць при трясінні. Яйця, встановлені у відкритий кузов транспорту, закривають брезентом і міцно укріплюють, щоб уникнути переміщення тари з яйцями. При транспортуванні яєць не допускають, щоб в кузов потрапляли вихлопні гази; дотримуються запобіжних заходів, уникають різких поштовхів і трясіння. Швидкість руху автомобіля залежить від стану дороги. По хорошому асфальтовому шосе допускається рух з швидкістю не вище 60 км/год, по ґрунтових дорогах – до 30 км/год. В період транспортування через кожні 75-100 км шляху проводять огляд яєць.

Для перевезення яєць використовують різну тару: картонні і дерев'яні ящики, контейнери і контейнерні візки і ін. Звично використовують ящики місткістю 720 штук (з розрахунку на курячі яйця). Шар пакувального матеріалу повинен бути 3-4 см, а верхній – на 2-3 см вище за краї ящика. Зверху ящик закривають кришкою. При перевезенні інкубаційних яєць в кузові витримують температурно-вологісний режим. У зоні яєць допускається температура в межах 8-23°C, а відносна вологість – 40-80%. Відхилення від цих параметрів при тривалих перевезеннях приводить до погіршення якості яєць. При високій температурі відбувається швидке старіння яєць, а при низькій – їх підморожування і розтріскування шкаралупи.

Перед доставкою яєць і після неї транспорт мийуть і продезінфікують парами формальдегіду.

У холодну пору року доставлені яйця спочатку витримують в прохолодному приміщенні 3-4 год і лише потім розпаковують в теплом приміщенні. Сортування і відбір яєць на інкубацію проводять безпосередньо після їх доставки в інкубаторій підприємства на яйцескладі. Відбирають яйця

на інкубацію шляхом огляду, постукування один об одне і просвічування на міражному столі або на овоскопі. Просвічуванням яєць визначають цілісність шкаралупи, її стан (мармуровість); розмір і положення повітряної камери; цілісність градинок; положення і рухливість жовтка, наявність різних включень і цвіль у вмісті яєць.

Непридатними до інкубації вважають: дрібні; дуже крупні (двожовткові) яйця; із забрудненою шкаралупою; неправильною форми (дуже округлі або подовжені); з шорсткою шкаралупою, з сильно збільшеною повітряною камерою і зміщеним жовтком; з обірваними градинками, биті і з насічкою. Порушення цілісності шкаралупи яєць приводить при інкубації їх до великого усихання і загибелі ембріонів..

Таблиця 3.5

Вимоги до показників якості гусячих яєць

Показник	Величина показника
Маса яєць, г для відтворення стада: промислового племінного	135-235 140-220
Вміст в жовтку, мкг/г (не менше): каротиноїдів вітаміну А вітаміну В ₂	15 8 7
Вміст в білку вітаміну В ₂ , мкг/г (не менше)	1,0
Заплідненість, % (не менше)	85

Порушення цілісності шкаралупи яєць приводить при інкубації їх до великого усихання і загибелі ембріонів. Зберігають яйця до закладки їх в інкубатор в спеціальному приміщенні – на яйцескладі (рис. 3.6). Тривале зберігання яєць, навіть із застосуванням найсучасніших методів, погіршує виводимість і якість молодняку.

Рис. 3.6. Підготовка гусячих яєць до інкубування

При інкубації гусячих яєць застосовують наступну схему закладок: яйця закладають один раз в п'ять днів в середню шафу, де розмішують дві партії через лоток.

Температура в цій шафі $37,8^{\circ}\text{C}$ — $38,0^{\circ}\text{C}$, вологість повітря 66—68 % ($31,5^{\circ}\text{C}$ — $32,5^{\circ}\text{C}$ на зволоженому термометрі). На 10-й день інкубації здійснюють перший огляд і лотки переносять в дві крайні шафи, партії розділяють навпіл.

До перенесення на вивід яйця охолоджують 4 рази на добу без винесення з інкубатора. Потім яйця інкубують в крайніх шафах при зниженій температурі в поєднанні із зниженою вологістю, охолодження триває в середньому 40 хв (коливання— від 25 до 60 хв).

Температура відновлюється до норми протягом 40 хв (коливання від 30 до 60 хв).

Як видно з даних, представлених в табл. 3.6. режим інкубування гусячих яєць хаорактеризується підвищеним рівнем вологості на початку масового виведення гусенят в кінці виводу.

Таблиця 3.6

Режим інкубації гусячих яєць

Яйця	Температура на термометрі, °С		Відносна вологість, %	Вентиляційна щілина, мм		Кількість повертань лотків на добу
	На сухому	На вологому		приточна	витяжна	
Інкубаційна шафа при повній загрузці						
гуси	37,4-37,5	28-29	48-52	25-30	12-18	24
Інкубаційна шафа при неповній загрузці (50%)						
гуси	37,7-37,8	30-31	61-65	20-25	3-10	24
Вивідна шафа, перші 4 – 6 годин						
гуси	37,4–37,3	29 - 30	54 - 58	25 - 30	12 - 18	немає
Масовий вивід						
гуси	36,8-37,0	32-33	72-75	До кінця	До кінця	немає
Закінчення виводу						
Гуси	37-37,1	29,5	54-55	10-15	8-10	немає

3.2.3. Технологія вирощування молодняка гусей породи велика сіра

Для комплектування батьківського стада використовують, в першу чергу, молодняк, виведений у квітні – травні. До 30-тижневого віку ремонтних гусенят вирощують на глибокій підстилці (рис. 3.7), а пізніше переводять в літній табір. Під час комплектування батьківського стада ремонтним молодняком в господарстві проводять продаж відбракованих гусей населенню.

До прийому добових гусенят приміщення готують завчасно (рис. 3.8). Пташник ретельно очищають від старої підстилки й посліду; підлогу, вікна, інвентар миють теплою водою із додаванням спеціально призначених для цього дезінфікуючих засобів. Приміщення, призначене для вирощування гусенят, ретельно миють та дезінфікують 2%-им розчином каустичної соди або іншими дезінфікуючими засобами, наявними у господарстві.

Рис. 3.7. Гусенята в цеху вирощування

Стіни та стелю обов'язково білять 10–20% розчином негашеного вапна. Для дезінфекції взуття перед входом у приміщення ставлять ящик із килимком чи тирсою, які змочені спеціальним розчином. У пташнику тепло, сухо й чисто (рис. 3.9).

Для утеплення приміщення та підтримки у ньому чистоти на підлогу кладуть підстилку. У якості підстилки застосовують подрібнену соломку. У

гусенят дуже рідкий послід, тому спочатку підлогу засипають гашеним вапном із розрахунку 0,3–0,5 кг на 1м² його площі, потім застилають підлогу сухою, чистою, без цвілі підстилкою завтовшки 10–25 см. При утримуванні гусенят підстилка промокає більше, ніж у курчат або індичат, тому кожні 2—3 дні її досипають.

Рис. 3.8. Цех вирощування гусенят

Для вирощування однієї голови віком до 1–3 тижнів потрібно 1,5 кг підстилки, 4–9 тижнів — 5,0 кг., до 65-денного віку - 7,5 кг.

У перші 3—4 дні гусенятам забезпечують цілодобове освітлення, потім до 15-го дня їхнього життя його тривалість поступово зменшують до 16 годин. З 15-денного віку встановлюють природну тривалість світлового дня. У приміщенні для вирощування гусенят підтримують необхідну температуру повітря, розташовують годівниці та поїлки.

Доставивши гусенят у цех вирощування, їх випускають із ящиків у підготовлене приміщення, ближче до напувалок та годівниць. Напувалки й годівниці заповнюють водою та кормом завчасно. У перші дні життя гусенята часто перевертаються на спину, а самостійно встати не можуть. Якщо за ними не стежити, вони можуть загинути.

Рис. 3.9. Підготовка приміщення до запуску партії гусенят

Високих приростів живої маси можна досягти за умов правильного розміщення молодняка. Велика скупченість гусенят при вирощуванні утруднює їхній підхід до поїлок і годівниць. Частина молодняка систематично недоїдає, відстає у рості. У тісних приміщеннях підстилка швидко забруднюється, збільшується вогкість, духота.

Гусенят у приміщенні розміщують з 1-денного до 20—30-денного віку зі щільністю посадки по 8—10 голів на м², з 21—31-денного до 65—70-

денного віку — по 4 голови на 1 м² площі підлоги. Далі щільність посадки гусей знижують до двох голів на 1 м² площі підлоги. Порушення норм щільності посадки молодняку є однією з причин нерівномірного розвитку птиці та спалаху різних захворювань.

Рис. 3.8. Датчик контролю температури в цеху варощування гусенят

На відстані 30 см від джерела обігріву і на висоті 5—8 см від підлоги (на рівні спини гусеняти) температуру підтримують згідно температурних режимів (рис. 3.8.), перелік яких представлено таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Температурний режим для гусенят в різні вікові періоди

Вік гусенят, днів	Температура повітря, °С	
	під електробрудером	у приміщенні
1—5	30—32	22—24
6—10	28—32	20—22
11—15	24—27	18—19
16—20	20—24	16—18
Понад 20	—	12—18

У гусенят перші десять днів після виводу терморегуляція розвинена слабо. Вони більше віддають тепла, ніж отримують, тому дуже потребують опалюваних приміщень з першого дня життя. Гусенята, виведені в інкубаторі, мають потребу у відносно високій температурі повітря.

Під час вирощування молодняку гусей підтримують оптимальну температуру під брудером у таких межах: у віці до одного тижня — 30-28°C, два-три тижні — 28-26°C, чотири тижні — 24-22°C, п'ять-дев'ять тижнів — 20-18°C. Вимірюють температуру в пташнику на висоті 10–12 см від підлоги і на відстані 0,8–1,0 м від джерела тепла.

Відхилення температурного режиму від норми легко визначити за поведінкою гусенят. Якщо вони бадьорі, бігають, добре споживають корм, а для відпочинку розташовуються невеликими групами з 3—5 голів, значить, температура у приміщенні нормальна. При підвищеній температурі гусенята відкривають дзьоби, опускають крильця, стають млявими, багато п'ють, погано їдять, дихання у них прискорене. При недостатньому обігріві вони скупчуються, прагнуть вилізти один на одного, відмовляються від годівлі, що призводить до великого падежу молодняку у перші дні вирощування.

У птиці, у порівнянні з тваринами, підвищений обмін речовин. Повітря, яке видихає птиця, містить в 130 разів більше вуглекислого газу, аніж атмосфера. Тому особливу увагу в період вирощування гусенят приділяють вентиляції приміщення, яку здійснюють крізь затягнуті марлею вікна і фрамуги, кватирки, лази і двері. За відсутності вентиляції концентрація вуглекислого газу у приміщеннях значно підвищується. У гусенят знижується апетит, вони погано ростуть. Вентилують приміщення з перших днів вирощування, щоб повітря було чистим і свіжим. Оптимальна швидкість руху повітря у приміщенні підтримують на рівні 0,2—0,3 м/с.

Крім температури повітря, для гусенят має значення його вологість. Протягом перших 1—15 днів вирощування гусенят вологість повітря у приміщенні підтримується на рівні 65—75 %. Надалі вологість на такому рівні

підтримувати важко, тому для зменшення надлишкової вологи посилюють вентиляцію приміщення і по мірі забруднення підстилки відновлюють її.

Великий вплив на ріст і розвиток молодняку має світловий режим. Тривалість світлового дня більше впливає на розвиток молоднякау ніж освітленість. При подовженому світловому дні гусенята поїдають більше кормів, не скупчуються біля годівниць і поїлок, швидше ростуть. У таких умовах гусенята швидше знаходять годівниці, звикають до їхнього розташування. На ніч залишають гусенятам слабе світло, при якому вони спокійно відпочивають, а зголоднівши, можуть їсти і пити. З 15-денного до 30-денного віку тривалість світлового дня скорочують до 12—14 г на добу, а потім на ніч світло вимикають.

У перші дні життя гусенят годують із лотків, висота бортиків у яких — 15–20 мм. За вільного доступу до годівниць фронт годівлі для молодняку повинен становити: у віці 1–9 тижнів (у разі годівлі сухими кормами) — не менше 2,5 см, вологими — 5,0 см; 10–27 тижнів, відповідно, — 2,5 та 10,0 см. Кількість годівниць має бути такою, щоб під час споживання корму вся птиця могла вільно розміститися біля них. Відстань між годівницями та напувалками — не менше 2 м.

Фронт напування під час вирощування 1–27-тижневих гусенят повинен бути не менше 2,0 см, а чиста вода потрібна їм постійно.

Приміщення перегороджують на кілька однакових секцій. Висота перегородок між секціями сягає 0,6 м. Під час вирощування молодняка важливу роль відіграє щільність його посадки. У тісних приміщеннях утруднений підхід до напувалок та годівниць спричиняє відставання в рості та розвитку птиці; підстилка швидко забруднюється; надмірна вологість повітря негативно впливає на стан здоров'я пташенят.

Щільність посадки молодняку гусей міняють із віком птиці. Протягом перших дев'яти тижнів гусенят у пташнику треба розміщувати з розрахунку чотири голови на м² площі підлоги, після 10–27 тижнів — три голови на м². Порушення норм щільності посадки молодняку є однією з причин

нерівномірного розвитку птиці й спалаху різних захворювань. Переушільнення часто провокує виникнення страху й призводить до канібалізму, що стає причиною підвищеного падежу птиці.

У теплу сонячну погоду гусенят уже на третій день життя випускають на 1–2 години на вигульний майданчик, який межує з пташником, або на засіяний травною огорожений майданчик.

Із пташника на вигульні майданчики гусенята проходять через лази, які облаштовують із розрахунку один на 125 голів. Розмір лазу: ширина — 0,4 м, висота — 0,4, висота поріжка — 0,05 м. Лази обладнані пандусами в напрямі вигульного майданчика.

У погану, дощову погоду гусенят не випускають на вигульний майданчик. Пух, яким вони вкриті, легко мокне і не захищає тіло від води й холоду, як пір'я. Падіж змоклих і замерзлих гусенят буває значним. Час і тривалість перебування гусенят на пасовищі визначають погодними умовами. У спекотну погоду гусенят випасають зранку, після того як спаде роса, до початку спеки.

3.2.4. Технологія годівлі молодняка гусей великої сірої породи

Для годівлі гусенят використовують комбікорм, який закупають на комбікормовому заводі у м. Роздільна Одеської області за ціною 4500 грн./т. В місяць на годівлю молодняка гусей витрачається 48-50 т корму (комбікорм, сіно, зелений корм).

Годують гусенят відразу, як тільки вони обсохнуть. Чим раніше почати годувати і поїти їх після виводу, тим швидше у них розсмоктується залишковий жовток, і вони краще ростуть і зберігаються.

Для годівлі молодняка використовують звичайні дерев'яні корита. У перші дні життя зазвичай використовують вакуумні напувалки ємністю 3 л, пізніше — лінійні - зрізані пластмасові чи металеві труби, встановлені з одного краю приміщення на закритий сіткою канал.

В літній період молодняк, який вирощують в літніх таборах випасають у відгороджених вигулах з підвозкою до них свіжої зеленої маси.

В табл. 3.9 представлено показники витрат комбікорму для гусенят в період вирощування з 1 до 65 днів. Для гусенят до 3-ох тижнів використовують комбікорм у вигляді крупки.

Таблиця 3.9

Приблизні витрати комбікорму і зелених кормів
для гусенят г/гол/ на добу

Вік молодняка, днів	Комбікорм	Зелені корми
1 – 10	30	40
11 – 20	100	150
21 – 30	160	260
31 – 40	260	240
41 – 50	280	240
51 – 60	260	230
61 – 65	260	220

В таблиці 3.10 представлено приблизні витрати комбікорму для гусенят на добу в період вирощування

Таблиця 3.10

Приблизні норми потреби дорослих гусей та молодняка
в кормах на г/гол/ на добу

Вид та вік птиці	Сухий тип годівлі		Комбінований тип (сухий та вологий)	
	Повний раціон	Соковиті корми та зелень	Повний раціон	Соковиті корми та зелень
Гуси дорослі	330	-	260	400
Гуси віком, днів:				
1 – 6	36	-	18	30
6 – 10	90	-	20	50
11 – 20	110	-	50	100
21 – 30	220	-	120	200
31 – 40	280	-	140	300
41 – 50	328	-	160	400
51 – 60	338	-	180	500
Гусенята ремонтні	260	-	180	300
Разом за 60 днів вирощування, кг	13,34	-	8,69	21,40

У перші три дні гусенят годують 6—7 разів на добу, кожні 3—4 години. З віком кількість годівель скорочується до 3—4-х на день. Згодовують комбікорм, подрібнену зелень (табл. 3.11). До чотирьох днів напувають Вавітом.

Таблиця 3.11

Рецепти комбікормів для ремонтного молодняку гусей, %

Компонент	Вік гусенят, тижнів		
	1–3	4–8	9–34 (ремонтні)
Кукурудза	10,0	24,5	20,5
Пшениця	46,9	40,0	15,0
Овес	-	-	4,0
Ячмінь	-	-	-
Ячмінь без плівок	14,0	5,0	24,0
Горох	-	-	-
Висівки пшеничні	-	-	15,0
Шрот соняшниковий	9,0	15,0	3,6
Дріжджі кормові	7,0	2,0	2,0
Рибне борошно	7,0	3,0	1,0
М'ясо-кісткове борошно	-	2,0	2,0
Трав'яне борошно	3,0	4,0	5,0
Крейда, вапняк, черепашка	2,0	2,7	2,6
Фосфат обезфторений	-	0,6	0,8
Сіль	0,1	0,2	0,5
Вітамінно-мінеральний премікс	1,0	1,0	1,0
ВМІСТУ 100 Г КОМБІКОРМУ, %			
Обмінної енергії, ккал	282	278	254
МДж	1,18	1,17	1,07
Сирого протеїну	20,0	18,1	14,6
Сирого жиру	2,0	2,6	3,23
Сирої клітковини	3,3	5,6	6,0
Кальцію	1,44	1,57	1,41

Основним кормом для гусей у літньо - осінній період є зелена маса лук і пасовищ, а також стерня зернових культур. Вода їм потрібна тільки для

купання і моціону. Тому м'ясо гусей має в 2,0–2,5 раза нижчу собівартість, ніж м'ясо курей і качок.

В господарстві контролюють розвиток молодняка гусей по живій масі зважуванням 50 голів. Динаміка росту гусенят представлена в табл.3. 12.

Таблиця 3.12

Динаміка росту гусенят породи велика сіра

Вік, дн.	Маса гусенят в кінці вікового переводу, г
1-10	210
11-20	570
21-30	1100
31-40	1800
41-50	2550
51-60	3300
61-70	3500
71-80	3750
81-90	3900
91-100	4000
101-110	4100
111-120	4250

Від правильної годівлі у значній мірі залежать здоров'я і ріст молодняка.

Гуси породи італійські білі в умовах господарства, нажаль, суттєво відстають по основним показникам продуктивності від стандарту породи і тому своєчасна розробка оптимальних технологічних параметрів, аналіз продуктивних якостей та визначення факторів впливу на їх показники є важливими для роботи з цією породою гусей.

3.2.5. Економічна ефективність вирощування гусей

У птахівництві, економічна ефективність означає, одержання максимальної кількості продукції від 1 голови птиці при найменших затратах праці і коштів на виробництво одиниці продукції.

Економічна ефективність представленої технології вирощування гусей великої сірої породи визначається з метою пошуків шляхів її удосконалення. Економічна ефективність виробництва — це складна економічна категорія, яка відображає кінцевий результат (ефект) від застосування виробничих ресурсів і визначається відношенням ефекту до ресурсів (витрат) або навпаки — відношенням ресурсів до ефекту. Отже економічна ефективність сільськогосподарського виробництва означає одержання максимальної кількості продукції, при найменших затратах праці і коштів на одиницю продукції.

В ефективності виробництва відображаються вплив комплексу взаємопов'язаних факторів, які формують рівень і визначають тенденції розвитку. У зв'язку з цим для оцінки економічної ефективності сільськогосподарського виробництва використовують відповідний критерій і систему взаємопов'язаних показників, які відбивають вимоги економічних законів. Залежно від цього використовують різні економічні показники, які повинні бути органічно взаємопов'язані і відповідати критерію ефективності.

В таблиці 3.13 представлено економічну ефективність вирощування молодняка гусей італійської білої породи в умовах Миргородському приватному орендному інкубаторно-птахівничому підприємстві Полтавської області.

Як видно з даних, вирощування гусей на спеціалізованому підприємстві — досить рентабельне виробництво.

Рентабельність, порівняно з попередніми роками дещо збільшилась майже на 2% за рахунок підвищення реалізаційної ціни на молодняк.

У порівнянні з іншими видами птахівництва гусівництво організаційно і технологічно найбільш просте. Гуси невибагливі до кормів. В складі їх раціону велике місце займають зелені, соковиті та грубі корми

Таблиця 3.13

Економічна ефективність вирощування гусей в умовах Миргородського приватного орендного інкубаторно-птахівничого підприємства Полтавської області

Показники	2020
Поголів'я батьківського стада гусей, тис. гол., в т.ч.:	
самці	1213
самки	2931
Несучість на середню гуску, шт.	35
Середня маса знесених яєць, г	160
Закладено яєць на інкубацію, тис. шт.	57, 3
Виводимість яєць, %	70
Виведено молодняка, тис. гол.	40
Залишено на ремонт стада:	
%	40
тис.гол	16
Жива маса в кінці вирощування, г	7000
Період вирощування, днів	150
Реалізаційна ціна гусей, грн./гол.	150
Виручка від реалізації, тис. грн	3600
Загальні витрати на вирощування гусей, тис.грн	3144
Одержано чистого прибутку, тис. грн	456
Рентабельність, %	15

Гусівництво можливо розвивати на існуючій матеріально – технічній базі з незначними витратами на переобладнання приміщень.

ВИСНОВКИ

1. Миргородське приватне орендне інкубаторно-птахівниче підприємство Полтавської області спеціалізується на вирощування гусей та реалізації їх населенню.
2. У Миргородському приватному орендному інкубаторно-птахівничоому підприємстві Полтавської області використовують гусей породи велика сіра, які в умовах підприємства проявили достатньо високі показники продуктивності. Період використання гусей в господарстві 3-4 роки.
3. Зоогігієнічні та зоотехнічні параметри технології утримання гусей загалом відповідають необхідним вимогам.
4. Продуктивність гусок в умовах підприємства складала 35 шт. яєць на гуску батьківського стада, маса яєць 160 г. Нарощування маси яєць було динамічним протягом всього продуктивного періоду.
5. Жива маса дорослих гусей в середньому 6,5 - 7 кг. Середньодобові прирости молодняка - на рівні 50г.
6. Вирощують гусей до 150 днів. 40% молодняка залишають для ремонту стада, а інших реалізують населенню.
7. Економічна ефективність вирощування та використання гусей породи велика сіра в господарстві достатньо висока. Рівень рентабельності у 2020 році склав – 25 % , але це не найвищий показник за останні три роки роботи підприємства.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. З метою підвищення ефективності вирощування та використання гусей породи велика сіра рекомендуємо запровадити інтенсивну технологію безпасовищного вирощування гусенят на м'ясо, яка дозволить одержати молодняк живою масою 4-4,5 кг.
2. Провести реконструкцію приміщень для утримання батьківського стада та молодняку гусей породи велика сіра з можливістю максимальної механізації основних виробничих процесів.
3. Організувати раціональну годівлю птиці батьківського стада і молодняка при повному забезпеченні потреби птиці в поживних речовинах.